

WAPENSTILSTAND 11 NOVEMBER

VERMIST EN TERUGGEVONDEN

11 November 1918, einde Wereldoorlog I met duizenden slachtoffers.

Een rondrit in de Westhoek met tal van dodenakkers herinneren er ons aan. Grafstenen met een naam gebeiteld of op een plaat vastgemaakt. Maar ook heel veel grafstenen met enkel het opschrift "Onbekend" voor de Belgische slachtoffers.

Onbekend, ja, maar ook heel veel vermisten die mogelijks toch ergens een graf hebben zonder naam. Of die nog altijd ergens onder het maaiveld liggen. Te wachten totdat iemand hen vindt. Op de Menenpoort te Ieper staan meer dan 54000 namen gebeiteld van gesneuvelden die geen bekend graf hebben. Het monument is te klein om alle vermisten een plaatsje te geven.

Op de begraafplaats Tyne Cot, New British Buth Cemetry en op Berks Cemetery staan ook nog heel wat namen van gesneuvelden van de Commonwealth landen. Helaas is voor de vermiste Belgen of de Fransen in België geen monument voor vermiste soldaten opgericht.

Bij wegen- of bouwwerken of op de landerijen gebeurt het wel eens dat stoffelijke resten gevonden worden. Vroeger, tot 50 jaar terug werd er niet naar omgezien. Nu liggen de werken stil om verder onderzoek te verrichten om mogelijks te achterhalen wie het slachtoffer is.

Hoe opzoeken?

- Vooreerst kan worden nagegaan naar de mogelijks nog aanwezige kentekens op schouders of muts.
- Welke eenheden hebben er in die regio gestreden.
- Veldboeken of verslagen van het betrokken regiment of eenheid.
- Met al die gegevens kan men al heel wat terugvinden.

Een verhaal achter een toevallige opgraving:

Tijdens wegenwerken voor de aanleg van een nieuwe gasleiding in het gehucht Westhoek in 2006 stopten plots de graafmachines.

De kraanman was ervan overtuigd dat hij menselijke resten vlak naast de weg had gevonden en belde Johan Vandewalle, een amateurarcheoloog. Johan snelde naar hem toe en kon alleen maar bevestigen dat deze overblijfselen die van een soldaat uit de Eerste Wereldoorlog moesten zijn. Hij nam contact op met de politie en de burgemeester van Zonnebeke, en kreeg groen licht om een team te verzamelen en zo snel mogelijk te beginnen met opgraven.

Het zou voor hen allemaal een geweldige ervaring zijn. Nadat ze het eerste graf hadden opgeruimd, zagen ze een ander graf net naast het eerste. En dan nog een, en nog een, en nog een.

In totaal werden 5 Australische soldaten opgegraven. Het laatste Australische lichaam zou echter een blijvende indruk maken op alle betrokkenen. Dit vijfde lichaam was dat van de

Australische soldaat John Hunter. In totaal zouden drie van de vijf soldaten worden geïdentificeerd door DNA-onderzoek.

Het lichaam van John Hunter werd niet in het graf gegooid zoals de andere vier lichamen. Het was duidelijk dat deze man niet was begraven zoals de anderen, iemand had er zorgvuldig voor gezorgd dat John Hunter te rusten was gelegd.

Onderzoek leidde tot de familie in Australië, die bevestigde dat het verhaal in de familie was dat John - of Jack zoals hij in de familie bekend was - was begraven door zijn jongere broer Jim.

Toen Johan het hoofd van John blootlegde, dat in zijn grondzeil was gewikkeld, was het alsof de bliksem insloeg. Johan keek John recht in de ogen en met het zonlicht in de juiste hoek kon Johan duidelijk de kleur van John's ogen zien. Het was een ogenblik, maar het duurde lang genoeg om gefotografeerd te worden. Destijds maakte alleen Johan dit geweldige moment mee, maar de foto's zullen zeker generaties lang ontroeren.

Ter nagedachtenis van dit gebeuren werd op initiatief van Johan Vandewalle de beelden "Brothers in Arms" opgericht. Locatie: Lange Dreef Zonnebeke. Het bezoeken waard.

Na alle plichtplegingen om uit te zoeken wie de opgegravene zou kunnen zijn volgt al naar gelang de nationaliteit van het slachtoffers een herbegravenis met militaire eer.

In oktober was er een plechtige begravenis op het CWGC Britisch Cemetery te Poelkapelle. En werden er 37 Duitse *unbekannte* gesneuvelden door het Duitse Kriegsgräberfursorge bijgezet op de Duitse begraafplaats Langemark.

Bijzondere vondst langs de IJzerdijk

Op 23 september 2024 werden langs de IJzerdijk in Diksmuide, bij de aanleg van een nieuw wandel- en fietspad en op een boogscheut van de Dodengang, de stoffelijke resten van een Belgische soldaat uit de Eerste Wereldoorlog gevonden. Het ging niet om een veldgraf, maar om een soldaat die ter plaatse sneuvelde.

Herbegraving Belgische soldaat uit WO I

Het Laatste Appèl

Herdenkingsmoment op maandag 10 november 2025

Op maandag 10 november 2025 wordt de gesneuvelde soldaat herdacht tijdens de plechtigheid: *Het Laatste Appèl*.

In de vroege ochtend vertrekt om 06.00 uur een fakkeltocht vanaf de vindplaats aan de Hoge Brug in Diksmuide naar de Dodengang (afstand: 1,5 km).

Bij aankomst vindt een ingetogen ceremonie bij kaarslicht plaats rond de kist met de stoffelijke resten. Aan de hand van muziek, verhalen en symbolische lichtmomenten worden de Belgische soldaten herdacht die in en rond de Dodengang sneuvelden.

Aan het einde van de plechtigheid worden de stoffelijke resten met militaire eer, vanuit de Dodengang, per vierspan overgebracht naar de Belgische militaire begraafplaats in De Panne, waar de soldaat zijn laatste rustplaats krijgt.

Om 14.00 uur wordt op de militaire begraafplaats in De Panne (Kerkstraat 67) een ontroerende herdenkingsplechtigheid gehouden. Deze Belgische soldaat, wiens stoffelijke resten in 2024 in Diksmuide werden gevonden, krijgt er eindelijk een eervolle laatste rustplaats.

Tijdens de ceremonie brengen Defensie en het Militair Commando van de Provincie West-Vlaanderen hulde met een militair defilé, historische evocaties en muzikale omlijsting.

Het moment nodigt uit tot bezinning en dankbaarheid voor de duizenden mannen die tijdens de 'Groote Oorlog' hun leven lieten voor onze vrijheid.

De herbegraving gebeurt in samenwerking met het World Heritage Institute.

Iedereen is welkom om samen stil te staan bij dit symbolische eerbetoon aan een onbekende soldaat en aan een tijd die we nooit mogen vergeten.

Vandaag rusten er in totaal 18.394 Belgische militairen op militaire begraafplaatsen en ereperken, beheerd door het War Heritage Institute.

Daarnaast werden na de oorlog ongeveer 10.000 lichamen op vraag van families gerepatrieerd naar gemeentelijke ereperken of private graven verspreid over heel België. Vele anderen bleven vermist.

Alle gegevens zijn terug te vinden in het War Dead Register via www.wardeadregister.be.

De Dodengang

De vindplaats ligt vlak bij de Dodengang, de enige bewaarde Belgische loopgraven uit de Eerste Wereldoorlog. Hier lagen Belgische en Duitse troepen jarenlang op slechts enkele meters van elkaar. Voor Diksmuide liep de frontlijn langs de IJzer en boog vervolgens af richting de spoorlijn Diksmuide-Nieuwpoort met een bovengrondse stelling, de zogeheten Cavalier. Op de site bevinden zich ook restanten van Duitse bunkers.

In en rond de Dodengang lieten zo'n 250 Belgische soldaten het leven. De gereconstrueerde loopgraven, originele schuilplaatsen en gevechtsposten trekken jaarlijks ongeveer 50.000 bezoekers, waarmee de Dodengang de meest bezochte oorlogssite aan het IJzerfront is.

Belgische oorlogsgraven

Tijdens de Eerste Wereldoorlog kwamen ongeveer 40.000 Belgische militairen om het leven. Bijna 60% sneuvelde tijdens de bewegingsoorlog van 1914 en het eindoffensief van 1918. De overige 40% liet het leven tijdens de bijna vier jaar durende stellingenoorlog aan de IJzer.

11 november – wapenstilstand.

Niet zomaar een dag vrijaf, maar gedenk onze gesneuvelden en alle slachtoffers van WO I en WO II.

Dirk Jonckheere